

Του **Αριστοτέλη Σαϊν**

Κάπου στο βάθος πυρκαγιές μαινόνται στους δρόμους της πόλης και ο αέρας φέρνει τη μυρωδιά των δακρυγόνων από το κέντρο μπουκώνοντας τη μύτη. Χρόνος: από το γύρισμα του αιώνα στις μέρες μας, λίγο πριν και λίγο μετά «τα νέα Δεκεμβριανά». Τόπος: από τους Αγίους (Αναργύρους) στα Πατήσια και τη Φιλαδέλφεια ή από τη Νίκαια στο Γαλάτσι και το Ζεφύρι. Τίποτα δεν συμβαίνει και τίποτα δεν έχει πραγματικό νόημα, «αυτή είναι η μεγαλύτερη δυσκολία της ζωής γενικά – τουλάχιστον της ζωής την εποχή στην οποία αναφέρομαι», σημειώνει ένας από τους αφηγητές της πρώτης συλλογής του Χρίστου Κυθρεώτη (πρώτη εμφάνιση στον συλλογικό τόμο «Είμαστε όλοι μετανάστες», Πατάκης, 2007). Ωστόσο, η φαινομενικά ήρεμη επιφάνεια της μικροαστικής καθημερινότητας αποδεικνύεται εύθραυστη. Από κάτω λυσομανούν τα ανθρώπινα πάθη, μαινόνται οι ανθρωποφαγικές σχέσεις και διακυβεύονται οι ταυτότητες όσων επιλέγουν την αντισυμβατικότητα. Σε μια εποχή που όλα μοιάζουν να πηγαίνουν μια χαρά, έξι άνθρωποι στρέφονται ανελέητα εναντίον του εαυτού τους.

«Σκηνικά και φάσεις» από τη θρυλική ιστορία και την τραγική κα-

Καταβυθίσεις στον «άλλο εαυτό»

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΥΘΡΕΩΤΗΣ
«Μια χαρά»

Διηγηματο»,
Πατάκης 2014, σ. 219

τάληξη ενός νεαρού οπαδού της ΑΕΚ που δεν ήθελε να είναι Αλβανός διηγείται ο κολλητός του, ο μόνος που γνώριζε το μουσικό του («Σκόνη από κιμωλία»). Το πρώτο ραντεβού ενός φοιτητή, που έχει πρόβλημα «με την αμειλικτη ετυμηγορία του καθρέφτη», εξελίσσεται σε μια επικίνδυνη παρτίδα σκακιού όπου απειλείται η εικόνα του στα μυωπικά μάτια της «μουνάρας» συμφοιτήτριάς του («Το ραντεβού»). Μία έφηβη σπουδάστρια, στο διήγημα που δίνει τον τίτλο στη συλλογή («Μια χαρά»), ξεδιπλώνει σκηνές από τη ζωή της, αντιπαραθέτοντας διαρκώς τη φαινομενική της αθωότητα στην υποκριτική ανευθυνότητα των ενηλίκων: «Ξέρω πως αυτά είναι βλακείες και πως κανείς στην πραγματικότητα δεν μπορεί να καταλάβει κανέναν, αν και δεν είμαι σίγουρη για το πώς το ξέρω».

Σε μόνιμη εμπόλεμη κατάσταση με το περιβάλλον ο τριαντάρης πετυχημένος υπάλληλος, πλην εξαθλιωμένος εργένης, που βρίσκει ανακούφιση μόνο στον αυνανισμό, αποφασίζει ξαφνικά να εναντιωθεί στα κοινωνικά στερεότυπα και στις ορθολογικές επιταγές της κοινωνίας. Σε πρώιμη κλιμακτική οργισμένη και θυμωμένη γυναίκα

του τελευταίου διηγήματος, που «ξεκινά για Μις Νταλογουέ και καταλήγει κυρία Κούλα», θα ζήσει το «μελόδραμα της πεντάρας» που της αναλογεί («Απλά ο χρόνος που κυλάει»). Τέλος, στο κέντρο της συλλογής, ένας Ελληνοκύπριος αδυνατεί να απαλλαγεί από τα σημάδια της μνήμης και το κουφάρι της γιαγιάς του («Σημάδι στο μπράτσο»). Το εκρηκτικό θεματικό υλικό, όχι άγνωστο στη σύγχρονη πεζογραφία, αντιμετωπίζεται εδώ με τρόπο που δεν εκβάλλει ούτε στην ασπική ηθογραφία ούτε στη νεορεαλιστική γραφικότητα. Οι σκληρές αφηγήσεις του βιβλίου, όλες ριγμένες στη δύσκολη φόρμα της μονολογικής εκφοράς, αναπτύσσονται με την ευθύτητα της καθημερινότητας, αποτελώντας φέτες ζωής με ψυχολογικές καταβυθίσεις, σαν πίνακες «που έχουν ζωγραφιστεί με τεχνική σφουμάτο». Ο Κυθρεώτης διαρκώς αναπροσαρμόζει με εντυπωσιακό τρόπο τις γλωσσικές επιλογές στη θεματική του ελέγχοντας απόλυτα τα ποικίλα ιδιόλεκτα (π.χ. τη χουλικάνικη αργκό) και έμφυλα ιδιώματα (άντρας - γυναίκα).

Σαφέστατα λιγότερο συνειδητοποιημένοι οι νεαροί ήρωες αφηγητές

του βιβλίου, φαινομενικά απλοϊκοί και ολιγόνοι στην εφηβική νεανική δροσιά και ιδιομορφία τους. Απόλυτα συνειδητοί στην παραίτησή τους ή στην αυτοσυνειδησή τους οι δύο, μάλλον παραπληρωματικοί, ωριμότεροι αφηγητές. Αν οι πρώτοι αποτελούν απεικασματα ενός Χόλντεν Κόλφιλντ (κυρίως η οπτική της σπουδάστριας παραπέμπει στον ήρωα του Σάλιντζερ), οι μεγαλύτεροι ηλικιακά μοιάζουν με κατοπτρικές αντανακλάσεις ηρώων του Φίλιπ Ροθ (η αντισυμβατική συμπεριφορά του υπαλλήλου ανακαλεί τον Αλεξάντερ Πόρτνοϊ). Όλοι τους ωστόσο εκτίθενται, και έτσι εκτεθειμένοι, αβοήθητοι και ξένοι προσφέρουν απλόχερα τη δική τους ιστορία ως «μια ακόμα συνεισφορά στη ματαιότητα της ανθρώπινης ύπαρξης». Μάταια γυροφέρνουν ένα χαμένο οριστικά κέντρο, διαρκώς αναρωτώμενοι «για ποιο λόγο συμβαίνουν όλα αυτά;». Στην καλορρυθμισμένη καθημερινότητα, που υπνωτισμένοι βιώνουν όλοι τους, έρχεται κάποια στιγμή που η ζωή αποκαλύπτεται «στις πραγματικές της διαστάσεις, ως αυτό που είναι. Δεν είναι και για να τρελαίνεται κανείς από τη χαρά του».